

Besedilo iz romana, Lovro Kuhar - Prežihov Voranc

„Požganica“ X.

Prihodnji dan, na dan plebiscita, so se Mežičani že pozno prebudili na skednju, kamor jih je Kotalo zavlekel spat. V prostor je silil rumenkast jesenski dan.

„Kaj bomo pa danes?“ se je vprašal Naraglavški Anzuh in gledal naokoli.

„Veste kaj,“ je rekel Repežev Rok, „najrajši bi šel na grob Močivskega Petruha. Ali je daleč do tja, kjer počiva?“

„Dobro poldrugo uro!“ je dejal Kordež.

„Ta je dobra! Obiščimo Petruhov grob – saj nič ne zamudimo,“ so pritrdili drugi.

Jazbina, Mušenik in Mežica so se takoj odpravili na pot.

Po mestu je vladala praznična svečanost, polna vihrajočega ozračja, ki se je zdelo polno utrinkov stoterih in tisočerih, upa polnih, gorečih, boječih, trepetajočih src in oči ...

Tuji za vse to so šli iz mesta in dalje po cesti proti Želinjam. Cesta se je tresla od prometa, od avto-

mobilov, kmečkih vozov, odetih s koroškimi in slovenskimi zastavami ter z bogatim jesenskim cvetjem in zelenjem. Zbodlo jih je v oči, da prevladujejo koroške nemške barve.

Po prvim trušenskim gradom je švignil mimo njih avto z majhno koroško zastavo.

Spogledali so se.

„Kdo je bil v vozu?“

„Vraga, ali nisi videl? Gnidovka in naš prejšnji nadučitelj,“ je odvrnil Repež.

„Od vseh strani se vozijo!“

„Naj se le, saj jih bo kljub temu vrag vzel; če ne zdaj, pa nekoč pozneje,“ je dejal Naraglavški Anzuh.

Na malem želinjskem pokopališču so kmalu našli Petruhov grob. Čeprav so ga bili pokopali v kotu za samomorilce, je bil grob zelo lepo oplet in poln zelenja in rož. Na lesenem zasilnem križu brez napisa je visel velik, že posušen venec, prepleten z obledelo slovensko trobojnico*.

Ob pogledu na ta samotni grob je

vse prevzela globoka tegobnost; drug za drugim so sneli klobuke in pokleknili. S stisnjenimi ustnicami so molili sveto, neslišno molitev.

Ko so končali, je Kordež vzkliknil: „Ubogí Petruh ...”

„Zdaj ima svoj mir. – Za tiste, ki so krivi njegove smrti, pa bo prišel nekoč dan plačila ...”

Glas Naraglavškega Anzuha je bil trd, prepričevalen.

„Prišel bo!” je dejal žagar Pasterk.

„Prekleta zvijača!” je poln srda in odpora zaklel rudar Maklin.

Edina, ki nista nič rekla, sta bila Repežev Rok in Karpuhov Šantač.

Prvi je dolgo časa nemo stal ob grobu, potem je snel s klobuka rdečo kitico vresja z jazbinskih planin in jo položil na grob; drugi se je koj nato sklonil, odtrgal vejico posušenega zelenja na grobu in si jo zataknil za klobuk. Za njim so to storili drugi ...

Tisti večer so zagrmel slavnostne salve tisočernih možnarjev po vsem zgubljenem plebiscitnem ozemlju.

*Trobojnica: tribarvna zastava

1. Kateri dan je bil prihodnji dan? () _____
2. Kakšna svečanost je vladala po mestu? ____ () _____
3. Kako je stal prijatelj ob grobu? () _____
4. Od česa se je tresla cesta? ____ () _____
5. Odkod je snel rdečo kitico vresja? ____ () _____
6. Kdo naj jih bo kljub temu vzel? ____ () _____
7. Kakšen je bil Anzuhov glas? _____ () _____
8. Kaj ima sedaj ubogi Petruh? _____ () _____
9. Kaj so drug za drugim sneli? ____ () _____
10. Kaj so vsi odtrgali na grobu? Vejico _____
_____ ()

Geslo ti pove, da bo prišel () () () () () () () () () ()
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10